

जिल्हा परिषद, नाशिक

-: सर्वसाधारण माहिती :-

ठळक वैशिष्टे

- पुरातन धार्मिक स्थळ, दर १२ वर्षांनी नाशिक येथे कुंभमेळा भरतो.
- वनवास काळात प्रभुरामचंद्र , लक्ष्मणजी आणि सितामाई यांच्या वास्तव्याने व त्यांच्या चरणस्पर्शाने पुनित झालेली जागा.
- त्र्यंबकेश्वर येथे उगम पावलेली गोदावरी (दक्षिण गंगा) नाशिक जिल्हयातुन जाते.
- उत्तम प्रकारची द्राक्षे , कांदे यांचे उत्पादन घेतले जाते.
- खाजगी व सहकारी शितगृहामार्फत उत्तम प्रकारची द्राक्षे, कांदे निर्यात केले जातात.
- आदिवासी भागातील शेतकरी स्ट्राबेरी, भुईमुग व भाताचे उत्पन्न घेतात.
- ग्रामिण कारागिर रेशमी पैठणी सुध्दा तयार करतात.
- नाशिक जिल्हयात ओझर येथे मिग विमानांचा कारखाना आहे.
- देवळाली येथे आर्टिलरी सेंटर आहे.
- नाशिकरोड येथे सिक्युरिटी प्रेस आहे.
- एकलहरा येथे विद्युत केंद्र आहे.

नाशिक जिल्हयात गोदावरी, गिरणा, वैतरणा मोसम, दारणा, मन्याड व कादवा हया नदया उगम पावलेल्या आहेत.

नाशिक जिल्हा परिषद पदाधिकारी

अ.नं.	पदाधिकार्यांचे नांव	पद व समितीचे नांव
१	मा.ना.सौ.विजयश्री रत्नाकर चुंबळे	अध्यक्षा, तथा सभापती स्थायी / जलव्यवस्थापन समिती.
२	मा.श्री. प्रकाश बाळासाहेब वडजे	उपाध्यक्ष, तथा सभापती अर्थ व बांधकाम समिती
३	मा.सौ. किरण पंढरीनाथ थोरे	सभापती आरोग्य व शिक्षण समिती
४	मा. श्री. केदा तानाजी आहेर	सभापती कृषि व पशुसंवर्धन समिती
५	मा.सौ.ऊषा शंकर बच्छाव	सभापती समाजकल्याण समिती
६	मा.सौ. शोभा सुरेश डोखळे	सभापती महिला व बालकल्याण समिती

नाशिक जिल्हा परिषद अधिकारी

अ.नं.	अधिकार्यांचे नांव	हुददा
१	श्री.सुखदेव बनकर	मुख्य कार्यकारी अधिकारी
२	श्री.सुनील गायकवाड	अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी

सर्वसाधारण माहिती

❖ नाशिक जिल्हयाचे क्षेत्रफळ	१५५३० चौ.कि.मी.
(उत्तर - दक्षिण अंतर १२० कि.मी. पूर्व - पश्चिम अंतर २०० कि.मी.)	
❖ लोकसंख्या (२००१ च्या जनगणनेनुसार)	४९,९३,७९६
❖ तालुक्यांची संख्या	१५ (आदिवासी-९)
❖ पंचायत समित्या	१५
❖ आदिवासी तालुके	०९
❖ खेड्यांची संख्या	१९३७
❖ वाडया/ पाडे	१४२९
❖ ग्रामपंचायतीं	१३८०
❖ नगर परिषदा	८
❖ महानगरपालिका	२
❖ कॅन्टोन्मेंट बोर्ड	१
❖ पर्वतरांगा - सहयाद्री पर्वतांच्या रांगा	
❖ सरासरी पर्जन्यमान - १०५७ मि.मि.	

नाशिक जिल्हयाची लोकसंख्या

(२००१ च्या जनगणनेनुसार)

बाब	एकुण	टक्के वारी	ग्रामिण	टक्के वारी	शहरी	टक्के वारी
लोकसंख्या	४९,९३,७९६	१००	३०,५६,२४०	६१.२०	१९,३७,५५६	३८.८०
स्त्रिया	२४,०२,८८४	४८.१२	१४,८५,०१९	४८.५९	९,१७,८६५	४७.३७
पुरुष	२५,९०,९१२	५१.८८	१५,७१,२२१	५१.४१	१०,१९,६९१	५२.६३
एस.सी.	४,२६,५१६	८.५४	२,१२,८०३	६.९६	२,१३,७१३	११.०३
एस.टी.	११,९४,२७१	२३.९२	१०,८६,०५९	३५.५४	१,०८,२१२	५.५८
० ते ६ वर्षातील मुले	७,८९,३९८	१५.८१	५,०५,१२९	१६.५३	२,८४,२६९	१४.६७
६ ते १४ वर्षातील मुले	७,१४,३०२	१४.३०	४,८२,७७१	१५.८०	२,३१,५३१	११.९५
कुटुंबे	९,१५,१३७	१००	५,४८,०२७	५९.८८	३,६७,११०	४०.१२

ग्रामिण क्षेत्र

दारिद्र्य रेषे खालील कुटुंबांची संख्या	२,४८,८४५ (४५.४० टक्के)
एस.सी. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	३४,८१६ (६.३५ टक्के)
एस.टी. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	१,३९,९८२ (२५.५४ टक्के)

शिक्षण विभाग

तपशिल	एकूण	ग्रामीण	शहरी
साक्षरता प्रमाण	७४.३६ %	६७.७३ %	८४.५८ %
महिला साक्षरता प्रमाण	६४.३६ %	५५.८० %	७६.९२ %
पुरुष साक्षरता प्रमाण	८३.६५ %	७२.८३ %	८८.६३ %

शैक्षणिक संस्था

प्रकार	एकूण संख्या	विद्यार्थी संख्या
जि.प. प्राथमिक शाळा	३३६७	२,९७,२३२
माध्यमिक शाळा	७९०	३,०३,७६८
उच्च माध्यमिक शाळा	२४६	३,००,४८९
महाविद्यालय	४५	४३,९०९
खाजगी प्राथमिक शाळा	८८७	३,०३,०९६

विद्यापीठ संख्या : ०२
 औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था : ४५ (शासकिय : १४, अशासकिय : ३१)

सर्व शिक्षा अभियान (माहे नोव्हेंबर, २०१४ अखेर)

तपशिल	उदिष्ट	साध्य
आर्थिक तरतुद	८३७५.१०	२९९८.२०
भौतिक - इमारत बांधकामे	१७०१	९७२
शाळाबाहय मुलांची नोंदणी व त्यांची शिक्षण सुविधा	१८०४	१६७२
अपंग मुलांच्या शिक्षणाची सुविधा	१०६३२	८०२२
शैक्षणिक गुणवत्ता कार्यक्रमांतर्गत अ व ब श्रेणीतील शाळांची संख्या	३३८४	१३९३
RTE प्रमाणे किमान १० सुविधा पुर्ण असणा-या शाळा	४५७५	२८५३
शालेय आरोग्य तपासणी	२९६२४१	२०४९८५

जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा

महाराष्ट्र राज्य ग्रामिण जीवनोन्नती अभियान

(आकडेवारी लाखात)

● एकूण प्राप्त अनुदान	-	८५५.३१	
● नोव्हेंबर, २०१४ अखेर खर्च	-	२६९.९८	
			उद्दीष्ट
● बचत गट स्थापन करणे	९५२	८०८	साध्य
● आर्थिक-बँकेमार्फत पतपुरवठा	२७२०.८०	२५३.०५	
● <u>इंदिरा आवास योजना</u>			
● एकूण प्राप्त अनुदान		१५००३.३७	
● नोव्हेंबर, २०१४ अखेर खर्च		५४५२	
● प्राप्त अनुदानाशी खर्चाची टक्केवारी	-	३६.३४	
● एकूण मंजूर घरकुले	-	१४६०७	
● आवासोपट्टप्रमाणे पुर्ण घरकुले	-	२६४६	

अर्थ विभाग

नाशिक जिल्हा परिषदेला १३ व्या वित्त आयोगांतर्गत माहे सप्टेंबर, २०१४
अखेर प्राप्त अनुदान व खर्च झालेला आहे.

(लक्ष)

अ.नं.	स्तर	प्राप्त अनुदान	माहे सप्टें, २०१४ अखेर झालेला खर्च	खर्चाची टक्केवारी	मंजूर कामे	पैकी पूर्ण कामे	पूर्ण कामांची टक्केवारी
१	जि.प.स्तर	२०२१.७८	१४०७.१२	६९.६०	६९५	५३९	७७.५५
२	पं.स.स्तर	४०४३.५८	२७८१.४८	६८.७९	१५६१	१३६२	८७.२५
	एकुण	६०६५.३६	४१८८.६०	६९.०६	२२५६	१९०१	८४.२६
३	ग्रा.प. स्तर (स्पेशल एरियासह)	१५३४२.७७	१०६०५.९८	६९.१३	--	--	--

जिल्हा परिषदेला येणे असलेले जमिन महसुल उपकर व वाढीव उपकर प्राप्त अनुदान व थकीत अनुदानाची माहिती

(लक्ष)

अ.नं.	उपकर अनुदानाचा तपशिल	मार्च, २०१४ अखेर थकीत अनुदान	सन २०१४-१५ मध्ये प्राप्त अनुदान	शिल्लक येणे बाकी अनुदान
१	जमिन महसुल उपकर	४०८.८२	--	४०८.८२
२	जमिन महसुल वाढीव उपकर अनुदान	९०६	--	९०६.३१

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना

प्रकार	साध्य
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प	२६
कार्यरत अंगणवाडी	४,७७६
कार्यरत मिनी अंगणवाडी	५०६
० ते ६ वयोगटातील बालके (२००१ च्या जनगणने नुसार)	५,०५,१२९
० ते ६ वयोगटातील मुले (डिसेंबर, १०१४)	४,३९,९९३
वजन घेतलेली बालके (० ते ६ वर्षे वयोगट)	४,२६,१०५
सर्वसाधारण मुले	३,८९,८५५
MUW	२९,७५४
SUW	६,४९६
कुपोषण निर्मूलन उपक्रम	
VCDC	१,४२२
CTC	८९

ग्रामपंचायत

- निर्मल भारत अभियान

तपशिल	उदिष्ट	साध्य
मंजुर आराखडयानुसार(AIP) आर्थिक तरतुद	१३७६.८९	२२१.७२
वैयक्तिक शौचालये - मंजुर आराखडयानुसार(AIP) मंजुर केल्याप्रमाणे (BPL+APL) भौतिक	५३३९३	१४६८३
सार्वजनिक/शालेय/अंगणवाडी शौचालये - मंजुर आराखडयानुसार(AIP) मंजुर केल्याप्रमाणे (BPL+APL) भौतिक	४१५९	४१४६
पात्र लाभार्थिना अनुदान वाटप	१३६५७	३१२६

- पर्यावरण संतुलीत समृद्ध ग्राम योजना-

- १) एकुण ग्रामपंचायतींची संख्या - १३८०
- २) प्रथम वर्षाचे निकष पुर्ण करणा-या गा.पं. संख्या (२०१०-११,११-१२,१२-१३,१३-१४) - ७७४
- ३) प्रथम वर्ष सन २०१४-१५ साठी उदिष्ट - ६०६
- ४) द्वितीय वर्षाचे निकष पुर्ण करणा-या गा.प. संख्या (२०११-१२,१२-१३,१३-१४) - २६९
- ५) द्वितीय वर्ष सन २०१४-१५ साठी उदिष्ट - ५०५
- ६) तृतीय वर्षाचे निकष पुर्ण करणा-या गा.प. संख्या (२०१२-१३, २०१३-१४) - २९
- ७) तृतीय वर्ष सन २०१४-१५ साठी उदिष्ट - २४०

कृषि विभाग जि.प.नाशिक

- जिल्हयाचे एकूण क्षेत्र : १५६३००० हेक्टर
- पिकाखालील क्षेत्र : ७६६००० हेक्टर
- जंगलव्याप्त क्षेत्र : २४१००० हेक्टर
- पडीक जमिन क्षेत्र : ११८००० हेक्टर
- जमिनधारी शेतकरी : ६६८४५४ खातेदार
- पर्जन्यमान सरासरी : १०१३.३९ मी.मी.

प्रमुख पिके-

पिकाचे नाव	खरीप हंगाम २०१४		रब्बी हंगाम	
	सरासरी क्षेत्र (हेक्टर)	पेरणी क्षेत्र (हेक्टर)	सरासरी क्षेत्र (हेक्टर)	पेरणी क्षेत्र (हेक्टर)
कांदा	-		२०५८४	१२४३७६
बाजरी	२०२८००	१७०६६	-	
गहु	-	-	७६६००	६५९०१
भुईमुग	३०८००	४४८०	-	-
भात	५१७००	१२३४४	-	-
नागली	३१२००	४६३५	-	-
कापूस	३९६००	७०२३	-	-
ज्वारी	१९००	९८	१०४००	१०८४१
मका	११९२००	३१५६८	२५००	१६३५
हरबरा	-	-	४०८००	३९८९५
तुर	९७००	२३२०	-	-
मुग	९३००	११२२	-	-
उडीद	१३१००	१५०६	-	-
सोयाबिन	४३८००	१६४२	-	-
कापूस	३९६००	१३१०१	-	-
ऊस	३५६००	१०५३	-	-

फळ पिकाचे नाव	क्षेत्र (हे.मध्ये)
द्राक्ष	५२३८५
आंबे	१८५१५
पेरू	३८८१
डाळींब	२३२५३
बोर	४७१
जांबुळ	२३
सिताफळ	१३०६
लिंबु	३२७
चिंच	११०

कृषी उद्योग

साखर कारखाने : ०८

(रावळगांव, दाभाडी, द्वारकाधीश, वसाका, रानवड नाशिक, निफाड आणि कादवा)

साखर उत्पादन : ३०,६२,००० मे.टन.

वायनरीज : ३२ क्षमता - १ कोटी लिटर / वर्ष

बायोगॅस सयंत्र २०१४-१५ १५०

पशुसंवर्धन

पशुवैद्यकिय दवाखाने श्रेणी १ (आदिवासी: ५०, बिगर आदिवासी : ५१)	१०१
पशुवैद्यकिय दवाखाने श्रेणी २ (आदिवासी: ५०, बिगर आदिवासी : ८३)	१३३
कृत्रीम रेतन केंद्र संख्या	२३२
पशुधन संख्या (१९ वी पशुगणना) (मोठी जनावरे १०,१५,७३२ लहान जनावरे २,२१,५८१)	१२,३७,३१३

सिंचन

मशागतीखालील क्षेत्र	८,६५,१६१ हेक्टर
ओलीताखालील क्षेत्र	४,४८,२०७ हेक्टर

सिंचन स्रोत

अ.क्र.	स्रोत	संख्या	सिंचन (हेक्टर)
१	मोठे प्रकल्प	१३	३,३३,०००
२	मध्यम प्रकल्प	८	५९,०००
३	पाझर तलाव	७६३	२९७१९
४	गांवतळे	१६४७	८१९१
५	कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे	९२३	१०४५८
६	सिमेंट बंधारे	१२५९	९३४५
७	उपसा सिंचन योजना	१९	७३४
	एकुण	४६११	५८४४७

- **मोठे सिंचन प्रकल्प**
गंगापुर, करंजवन, वाघाड, ओझरखेड, पालखेड, तिसगांव, चणकापुर, पुनद, दरसवाडी, गिरणा, दारणा, कादवा आणि पुणेगांव
- **मध्यम सिंचन प्रकल्प**
काश्यपी, गौतमी गोदावरी, आळंदी, हरणबारी, केळझर, माणिकपुंज (मोसम), नाग्यासाक्या, भोजपुर

जिल्हा वार्षिक योजना सन २०१४-१५

जिल्हा वार्षिक योजनेतर्गत उपयोजना निहाय माहे मार्च,२०१४ / नोव्हेंबर,२०१४
अखेर प्राप्त निधी, झालेला खर्च

(आकडेवारी - लाखात)

अ.नं.	उपयोजनेचे नांव	मंजूर नियतव्यय		प्राप्त अनुदान		झालेला खर्च	
		मार्च, १४ अखेर	नोव्हेंबर, १४ अखेर	मार्च, १४ अखेर	नोव्हेंबर, १४ अखेर	मार्च, १४ अखेर	नोव्हेंबर, १४ अखेर
१	बिगर आदिवासी	११७७१.०२	११८८०.३३	११५८७.४४	३८९०.५२	८३२८.८२ (७१.८८%)	२७१७.०९ (३९.४३%)
२	विशेष घटक	२५३०.३७	३१८२.९०	२४८२.१५	१६५७.४५	२४३०.५९ (९७.९२%)	१३४१.७५ (८१.००%)
३	आदिवासी उपयोजना	१०४९.२३	१०१७८.६८	१२०५८.२८	७६७.४७	७५६३.५३ (६२.७२%)	५१८.८४ (६८.००%)
४	ओटीएसपी	११८५.९५	९६४.१४	११९०.९१	७३८५.७३	११७८.४२ (९९.०२%)	३१८७.५० (४३.००%)
५	म्हाडा	५०५.००	४५३.६१	४५५.००	०.००	२४०.९४ (५२.९५%)	०.००
	एकुण	१७०४१.५७	२६६५९.६६	२७७७३.७८	१३७०१.१७	१९७४२.३० (७१.०८%)	७७५६.४३ (५७.००%)

ग्रामीण पाणी पुरवठा

योजनेचा प्रकार	संख्या	हाताळलेली गांवे वाडया)
प्रादेशिक न.पा.पु.योजना	०४	१०१
स्वतंत्र नळ योजना	१६२०	१३२४
विंघन विहिरी	७११७	१३७५ (१७२६)
साध्या विहिरी	३२६१	४४०

- राष्ट्रीय ग्रामिण पेयजल कार्यक्रम - (नोव्हेंबर, २०१४ अखेर)

- १) मंजूर निधी २०८८.५० पैकी खर्च - १०२५.८०
- २) मंजूर आराखड्यानुसार पाणीपुरवठा योजना संख्या - १५८ साध्य - ५५

- शिवकालीन पाणी सांठवण योजना -

- १) कृती आराखड्यानुसार आर्थिक तरतुद :- २६३.८२ पैकी खर्च - ६३.३२
- २) कृती आराखड्यानुसार भौतिक उदिष्ट :- ३८० पैकी साध्य- ४१

समाजकल्याण विभाग

- एकुण अनुदानीत वसतीगृह : १२६
- एकुण बालवाडी संख्या : --
- अपंगांसाठी कार्यरत असलेल्या अनुदानीत शाळा : १८
- विना अनुदानीत अपंग शाळा : ०२
- कायम विनाअनुदानीत अपंग शाळा : २८
- एकुण अपंग शाळा : ४८
- शासकीय अंधशाळा : ०१

बांधकाम विभाग

रेल्वे / रोड जोडणी

जिल्हयातील रेल्वे लाईन	२८७	कि.मी.
बारमाही गावांना जोडणारे रस्ते	१८४९	कि.मी..
हंगामी जोडरस्ते	६६	कि.मी.
रस्त्यांची लांबी	१३९०७	कि.मी.
राष्ट्रीय महामार्ग	२३६	कि.मी.
राज्य महामार्ग	१७२८	कि.मी.
जिल्हा रस्ते	२२८४	कि.मी.
इतर जिल्हा मार्ग	२३६१	कि.मी.
गांवरस्ते	७२९८	कि.मी.

रस्त्यांचा मालकीहक्क

सार्वजनिक बांधकाम विभाग	४४१४४	कि.मी.
जिल्हा परिषद	९६१३	कि.मी.
म.न.पा. / न.पा.	१५०	कि.मी.

जिल्हा परिषद नाशिक
सर्वसाधारण व आर्थिक / भौतिक संक्षिप्त माहिती

(मा.मुख्यमंत्री, महोदय महाराष्ट्र राज्य यांचा नाशिक जिल्हा दौरा कार्यक्रम
दि. २६/१२/२०१४)

जिल्हा परिषद नाशिक

सर्वसाधारण व आर्थिक / भौतिक/संक्षिप्त माहिती

(मा. प्रधान सचिव, ग्रा.वि.वि.व जलसंधारण
विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचा नाशिक जिल्हा
दौरा कार्यक्रम दिनांक - ९/१०/२०१४)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पान क्रमांक
१	नाशिक जिल्हा ठळक वैशिष्ट्ये	०१
२	जि.प.नाशिक पदाधिकारी व अधिकारी यांची माहिती	०३
३	सर्वसाधारण माहिती	०५
४	लोकसंख्या माहिती	०७
५	बांधकाम विभाग	०९
६	समाजकल्याण विभाग	११
७	शिक्षण	१३ ते २५
८	एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना	२७ ते ४७
९	आरोग्य	४९ ते ६५
१०	स्वच्छ भारत अभियान	६७ ते ६९
११	कृषि विभाग	७१ ते १०१
१२	पशुसंवर्धन	१०३
१३	ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग	१०५ ते ११५
१४	ल.पा.(पूर्व / पश्चिम)	११७ ते १२३
१५	जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा	१२५ ते १२९
१६	जिल्हा वार्षिक योजना	१३१

स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजना

(आकडेवारी लाखात)

● एकूण अनुदान उद्दीष्ट	-	१२६२.६८
● एकूण प्राप्त अनुदान	-	७८८.६१
● नोव्हेंबर २०११ अखेर खर्च	-	७६२.५४
● मंजूर तरतुदीशी खर्चाची टक्केवारी	-	५७.५४
● उपलब्ध निधीशी खर्चाची टक्केवारी	-	६९.१५
	उद्दीष्ट	साध्य
● बचत गट	८२८	३३६
● वैयक्तिक स्वयंरोजगार	५५४	३६८
● <u>इंदिरा आवास योजना</u>		
● एकूण अनुदान उद्दीष्ट		४४८७.२५
● एकूण प्राप्त अनुदान		३३७५.५०
● नोव्हेंबर २०११ अखेर खर्च		३२२०.७८
● मंजूर तरतुदीशी खर्चाची टक्केवारी	-	७९.७८
● उपलब्ध निधीशी खर्चाची टक्केवारी	-	७०.३७
● सामाजिक , अर्थिक व जातनिहाय सर्वक्षेण -२०११ हे १५		
तालुक्यात सुरु झालेले आहे. तसेच एकूण ४६६० गटापैकी २८१०		